



Målbild regionala cykelstråk

Bakgrund och syfte

Region Sörmlands cykelstrategi beslutades i februari år 2021 och är en strategi inriktad på mål- och strategiområden. Strategin är styrande för den regionala cykelplaneringen och innehåller bedömningsgrunder som ligger till grund för regional cykelinfrastrukturutbyggnad och prioritering av statlig medfinansiering till kommunalt vägnät. Den nuvarande strategin är länets andra cykelstrategi och innehåller inte några stråkprioriteringar. Den första cykelstrategin antogs år 2012 vilken innehöll stråkprioriteringar. Dessa stråk ansågs byggda, planerade eller inaktuella inför framtagandet av den nya cykelstrategin och det beslutades att ta fram nya stråk i ett senare skede. Därför tas nu en målbild för regionala cykelstråk fram som ett underlag för att kunna prioritera framtida stråkutbyggnad.

Trafikverket har indikerat att infrastrukturplaneringens inledande steg för insatser på statligt vägnät, åtgärdsvalsstudier (ÅVS), inte krävs om Regionens cykelstrategi tydligt pekar ut stråk för utbyggnad. Det innebär en effektivare planeringsprocess som möjliggör en snabbare utbyggnadstakt. Målbilden blir därför ett viktigt underlag för att Region Sörmland som länsplaneupprättare, som kan prioritera pengar i plan och beställa åtgärder utifrån målbildens ställningstaganden.

Utifrån denna bakgrund har Regionen under år 2023 tagit fram ett antal prioriterade stråk. Detta har genomförts med hjälp av Sweco som tagit fram en rapport för prioriterade stråk i Sörmland. Syftet med rapporten var att definiera vilka stråk som skulle kunna prioriteras vid utbyggnation. Målbilden för regionala cykelstråk i Sörmland är vår gemensamma syn på utvecklingen av cykelinfrastrukturen i länet. Det blir ett viktigt verktyg för att säkerställa en infrastrukturutbyggnad som främjar en hållbar regional utveckling. Den beslutade målbilden med tillhörande prioriteringar blir utgångspunkten för Sörmlands cykelinfrastrukturutbyggnad och ska genomföras på lång sikt. Ändrade förutsättningar i geografi och samhälle bör beaktas framåt.

Prioriteringsgrunder framtagande

Regionens ställningstagande är att de sträckningar som pekas ut i Swecos rapport bidrar till att stärka Sörmlands utveckling och det regionala utvecklingsstrategins mål och prioriteringar.



Sweco har tillsammans med representanter från Regionen arbetat fram målbildens stråk. Projektgruppen inhämtade kunskap från Sörmlands kommuner i ett tidigt skede genom nätverken hållbart resande och transportsystemet utveckling. Strukturbilden för Sörmland har legat som grund för målbilden och ytterligare perspektiv som tagits med är:

- Viktiga målpunkter
 - o Järnvägsstationer
 - o Motorvägshållplatser
 - o Större arbetsplatser
- Potentialstudien
- Barnperspektivet

Målbilden för regionala cykelstråk i Sörmland fokuserar på pendling till arbete och studier. Järnvägsstationer, motorvägshållplatser och större arbetsplatser blir därför viktiga målpunkter för att kunna binda samman det regionala cykelnätet. För att skapa ett cykelnät för arbetspendling behövs gena vägar och målbilden fokuserar därför inte på cykling för rekreation. Näckrosleden har legat med som underlag i framtagandet men då rekreativcykling och cykling för arbetspendling har olika fokus har inte stråken sammanfallit i någon större utsträckning.

Potentialstudien ger en indikation om det finns potential på de stråk som pekats. Även om potentialstudien har fått viss kritik, främst kring potential för barn och unga, har den legat med som underlag. Barnperspektivet bör alltid vara med i planering av infrastruktur. Stråk som pekats ut i målbilden har dock inte sammanfallit med stråk där barn, i större utsträckning, cyklar då deras målpunkter befinner sig inom en tätort, vilket då oftast faller på kommunalt vägnät. Barnperspektivet ska givetvis tas i beaktning när infrastrukturen sedan byggs.

För att i nästa steg kunna göra prioriteringar av cykelstråken har en arbetsmetod tagits fram. Metoden har arbetats fram utifrån dialog med andra regioner och är ett poängsättningssystem. Nedan beskrivs metoden för prioritering i sin helhet.

Poängsättningssystemet

Poängsättningssystemet tar utgångspunkt i ett antal utvalda prioriteringskriterier. Samtliga sträckor utvärderas i enlighet med nedanstående kriterier och poängsätts. De sträckorna med högst poäng kommer i dialog med berörda kommuner prioriteras, i och med nuvarande princip om 50/50 finansiering av cykelinsatser inom länstransportplanen.



Kriterierna är:

- cykelpotential
- vägbredd
- hastighet
- trafikmängd
- ohälsotal
- schablonkostnad
- samt huruvida stråket en del av ett starkt kollektivtrafikstråk eller inte

En trafiksäker miljö är en grundförutsättning för att kunna skapa möjligheter och stärka cyklingen i länet. Därför viktas trafiksäkerhet högre än de andra kriterierna i poängsättningsystemet för att prioritera stråk som inte är cykelbara idag. I trafiksäkerhet inkluderas vägbredd, hastighet och trafikmängd.

Nedan beskrivs kriterierna för områdena och dess poängsättning mer ingående. En hög slutsumma innebär högre prioritering av stråket.

Vägbredd

En smalare väg innebär stora risker och bristande trafiksäkerhet för aktiva trafikanter. Det är svårt att samsas med biltrafikanter och det finns mindre utrymme att cykla på. Smalare vägbredd innebär högre poäng.

Hastighet

Höga hastigheter innebär stora risker och bristande trafiksäkerhet för aktiva trafikanter. Höga hastigheter innebär högre poäng.

Trafikmängd

Höga trafikmängder innebär större risker och bristande trafiksäkerhet för aktiva trafikanter då det blir många bilister att samsas med på vägen. Därför får sträckor med hög årsdygnstrafik högre poäng.

Potential

Bedömningen av potential utgår ifrån Regionens cykelpotentialstudie. En sträcka med hög potential värderas med högre poäng.

Starkt kollektivtrafikstråk

Regionen vill stärka det kombinerade resandet, genom att koppla samman olika trafikslag skapas förutsättningar för att nå längre inom och utanför länet. Detta kopplar an till skrivningar i trafikförsörjningsprogrammet,



länstransportplanen och cykelstrategin. Kopplar sträckan an till ett starkt kollektivtrafikstråk får det en högre poäng.

Ohälsotal

Ökad cykling kan bidra till att stärka hälsan genom ökad rörelse. Därför får sträckor inom områden som omfattas av höga ohälsotal högre poäng med en förhoppning om att bättre cykelstråk bidrar till en stärkt hälsa.

Schablonkostnad

Kostnadseffektiva sträckor premieras, lägre kostnader ger högre poäng.

Nästa steg

I enlighet med poängsättningssystemet kommer Trafikverket och Regionen tillsammans poängsätta och sammanställa stråken i prioriteringsordning. I den processen ses även genomförbarheten av stråken över och möjliga alternativ till utbyggnad.